

EUROPOS PARLAMENTAS

2009 - 2014

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas

2013/2093(INI)

17.10.2013

NUOMONĖ

Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto

pateikta Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetui

dėl Europos mažmeninės prekybos veiksmų plano, kuris būtų naudingas
visiems dalyviams
(2013/2093(INI))

Nuomonės referentas: David Casa

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas ragina atsakingą Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. pabrėžia mažmeninio prekybos sektoriaus, kuris sudaro beveik 15 % viso ES užimtumo (kvalifikuoti ir nekvalifikuoti darbuotojai) svarbą ir ypač jo svarbą jaunimui; palankiai vertina Komisijos požiūrį, kad palengvinus judumą galėtų būti prisidėta prie sektoriaus augimo, tačiau pabrėžia, kad tarpvalstybinio įdarbinimo negalima laikyti vieninteliu būdu siekiant įveikti krizę; taip pat pabrėžia, kad šiame sektoriuje dalyvauja 29 % visų ES įmonių, įskaitant labai didelę MVĮ dalį; taip pat mano, kad tradicinė prekyba pastaraisiais metais nukentėjo ir kad reikia imtis priemonių siekiant paremti ir paskatinti kokybišką užimtumą šiame sektoriuje;
2. pabrėžia, kad mažmenininkai siūlo įvairius ir modernius prekių ir paslaugų pirkimo ir pardavimo būdus, kuriais prisidedama prie to, kad vartotojų pasirinkimas būtų didesnis ir kad būtų daugiau lankstaus užimtumo galimybių, ypač jaunimui ir ilgalaikiams bedarbiams;
3. pabrėžia, kad reikia bendro nuoseklaus veiksmų plano, kuriuo būtų veiksmingai koordinuojamos įvairios politikos sritys, siekiant vienodai pagerinti mažmeninės prekybos sektoriaus veiklą ekonomikos, socialiniu ir aplinkosaugos požiūriais, laikantis strategijos „Europa 2020“ tikslų ir siekiant išsaugoti ir kurti kokybiškas ir tvarias darbo vietas;
4. mano, kad dėl ekonomikos nuosmukio šiame sektoriuje, įskaitant didžiuosius mažmenininkus, gerokai sumažėjo užimtumas ir teko dažniau nei anksčiau verstis darbuotojus dirbti trumpiau; kai kurios daugiašalės įmonės, nors ir išlaikė teigiamą pelningumo lygį, krize pasinaudojo kaip dingstimi sumažinti darbuotojų skaičių, padidinti darbo krūvį, taikyti darbo užmokesčio subsidijavimo sistemas ir mažinti darbo valandų skaičių;
5. pabrėžia, kad svarbu atkreipti dėmesį į darbuotojų gebėjimų ir mažmeninio prekybos sektoriaus reikalavimų neatitikimą, ypatingą dėmesį skiriant šalims, kuriose didelis jaunimo nedarbas, visapusiškai apsvarstant darbo sąlygų gerinimą, siekiant sudaryti geras sąlygas kurti naujas darbo vietas, ypač jaunimui, ilgalaikiams bedarbiams, vyresnio amžiaus darbuotojams ir neįgaliesiems, taip pat apsvarstyti būtinybę mokantis visą gyvenimą atnaujinti gebėjimus, kad diegiant naujoves darbuotojai galėtų imtis naujų užduočių ir geriau patenkinti darbo rinkos poreikius, taip pat sudaryti jiems galimybes dirbti tradicinių amatų srityje, kurioje darbo jėgos pasiūla maža; taip pat pabrėžia, kad darbdaviai taip pat turėtų aktyviai dirbti, siekdami nuolat rengti darbuotojus sektoriuje vykstantiems pokyčiams ir naujovėms;
6. atsižvelgiant į tai ir siekiant veiksmingai kovoti su neatitinkančių gebėjimų mažmeninės prekybos pramonėje problema, reikia aiškiai nustatyti sektoriaus reikalavimus, susijusius su kokybe ir kiekiu, aktyviai dalyvaujant visiems suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant socialinius partnerius ir įmonių sektorių;
7. mano, kad paprastai mažmeninės prekybos sektoriuje gaunamas atlyginimas būna

mažesnis už vidutinį kituose sektoriuose gaunamą atlyginimą, ir tai lemia kompetentingų darbuotojų trūkumą, nes mažos algos neskatina aukštos kvalifikacijos darbuotojų likti šiame sektoriuje ir laikyti jį sektoriumi, kuriame galima padaryti karjerą; todėl rekomenduoja valstybėms narėms ir įmonėms, kai reikia, visuomet tariantis su socialiniais partneriais, šiame sektoriuje nustatyti algas, kurios užtikrintų orų pragyvenimą;

8. apgailestauja dėl didelės sektoriuje dirbančių jaunų darbuotojų dalies ir didelės darbuotojų kaitos: čia pastebima tendencija samdyti jaunus darbuotojus už mažą atlyginimą, pagal lanksčias darbo sutartis, o vos tik jie tampa vyresni – juos pakeisti, taip pat pakeisti darbuotojus, turinčius ilgesnes ir brangesnes darbo sutartis; prašo valstybių narių nustatyti planus, kuriuose būtų numatyta vyresnio amžiaus darbuotojams skirtų priemonių, skatinančių mokytis ir persikvalifikuoti; nurodo, kad reikia skubiai paremti šį sektorių siekiant suteikti stabilaus ir oraus darbo vietą;
9. pabrėžia, kad svarbu geriau panaudoti turimas ir planuojamas ES lygmens priemones, kuriomis pagal programą „Erasmus visiems“ remiamos struktūrinės gebėjimus teikiančių subjektų ir verslo įmonių partnerystės, įskaitant sektorių įgūdžių sąjungas ir iniciatyvą „Europos jaunimo garantija“; skatina mokyklų ir įmonių partnerystę, pvz., pameistrystės dualinio profesinio mokymo sistemų, kurias remia Europos pameistrystės aljansas, plėtrą;
10. mano, kad sektoriui būdingas didelis darbo sąlygų lankstumas, terminuotosios darbo sutartys ir per laikino darbo agentūras įdarbintų darbuotojų naudojimas; taip pat mano, kad šiame sektoriuje iš darbuotojų dažnai reikalaujama dirbti sekmadieniais ir švenčių dienomis, įskaitant darbą vakarais ir naktimis, o tai galėtų neigiamai paveikti darbuotojų sveikatą ir profesinio bei šeimos gyvenimo pusiausvyrą; pažymi, kad būtina skatinti sveiką profesinio ir šeimos gyvenimo pusiausvyrą, taigi prašo valstybių narių pritaikyti savo politiką, susijusią su mažmeninės prekybos sektoriaus įmonių darbu sekmadieniais ir švenčių dienomis, siekiant skatinti sveiką darbuotojų profesinio ir šeimos gyvenimo pusiausvyrą ir drauge nepadaryti nederamo neigiamo poveikio sektoriaus MVĮ; ragina valstybes nares ir socialinius partnerius atidžiai apsvarstyti, kaip vykdyti politiką, pagal kurią darbas sekmadieniais būtų visuomet traktuojamas kaip savanoriškas deramai apmokamas darbas, už kurį būtų suteikiamos kompensuojamosios atostogos, o išimtys turėtų būti tinkamai pagrįdžiamos;
11. ragina socialinius partnerius kaip modeliu pasinaudoti gausiais įmonių lygmens susitarimais, pagal kuriuos patys darbuotojai skatinami tvarkyti darbo grafikus, kad galėtų prieš kelias savaites suplanuoti viršvalandžius ar papildomą darbą, o ne būtų apie tai įspėjami prieš labai trumpą laikotarpį; jie taip pat turėtų turėti galimybę dėl asmeninių priežasčių pasirinkti dirbti kituose nei įprasta prekybos vietose;
12. ragina labiau remti ir skatinti MVĮ ir kooperatyvus, ypač novatoriškus ir tuos, kurie prisideda prie socialinės ekonomikos, kurie tenkina naujus rinkos poreikius ir dalyvauja ekologiškoje ir socialiniu požiūriu atsakingoje veikloje, kad būtų padidintas ES mažmeninės prekybos sektoriaus konkurencingumas, sumažintos kainos vartotojams, pagerinta paslaugų kokybė ir sukurta naujų darbo galimybių;
13. atkreipia dėmesį į svarbias naujas tendencijas, kurios didina mažmeninės prekybos paslaugų teikimo veiksmingumą, ir skatina remti tokius pokyčius, įskaitant bendrosios skaitmeninės rinkos sistemą ir ypač jos tarpvalstybinę plėtrą; ragina papildomai remti

smulkesnius mažmenininkus, kuriems paprastai sunkiau prisitaikyti prie besikeičiančių technologijų;

14. pažymi, kad dėl gebėjimo išnaudoti masto ekonomiją, padidinti darbo našumą ir pasiūlyti žemesnes kainas didieji mažmenininkai susirinko didžiąją pelno dalį, ir dėl to nukentėjo mažosios bei labai mažos įmonės; tai kelia susirūpinimą dėl socialinės ir vietos sanglaudos, nes miestų centruose, mažesniuose miesteliuose ir kaimo vietovėse mažos parduotuvės nyksta užleisdamos vietą užmiesčiuose esantiems prekybos centrams, ir dėl to, ypač vyresnio amžiaus bei neįgaliems asmenims, darosi sunkiau gauti pagrindinių prekių ir paslaugų; dėl to prarasta daug darbo vietų smulkiųjų mažmenininkų įmonėse; ragina Komisiją ir valstybes nares teikti investicijas ir skatinamąsias priemones siekiant paremti šio sektoriaus MVĮ ir priimti griežtus teisės aktus, kuriais būtų reglamentuojamas prekybininkų darbo laikas, kad būtų užtikrinta sąžininga konkurencija;
15. pažymi, kad nedeklaruojamas darbas yra svarbus mažmeninio prekybos sektoriaus klausimas – jis kelia didelę socialinę riziką ir lemia žemas pajamas darbuotojų, kurie neturi sveikatos apsaugos draudimo ir negauna socialinių išmokų, daro neigiamą poveikį valstybių narių ekonomikai ir finansiniam Europos socialinio modelio gyvybingumui ir griauja socialinių išmokų ir viešųjų paslaugų finansavimo ir paskirstymo sistemą; nerimaudamas stebi tokią padėtį, kai daugelio valstybių narių darbo inspekciją vykdančios įstaigos turi nepakankamai darbuotojų; ragina tinkamai įgyvendinti esamus socialinės ir darbo teisės aktus ir prireikus griežtinti darbo inspekciją; palankiai vertina Komisijos iniciatyvą pagal Europos kovos su nedeklaruojamu darbu planą pradėti dialogą su suinteresuotaisiais subjektais mažmeninės prekybos sektoriuje, įvertinti neoficialios ekonomikos poveikį darbo sąlygoms ir nustatyti ES požiūrį kovojant su juo; pageidautina, kad nedeklaruojamą darbą naudojančios darbdaviai būtų šalinami iš darbdavių asociacijų;
16. palankiai vertina tai, kad Komisijos komunikate raginama užtikrinti darbo saugą sukuriant išmaniuosius sandėlius, kuriuose būtų sumažinta nelaimingų atsitikimų rizika, kylanti pervežant sunkius krovinius viename iš pavojingiausių sektorių, ir ypatingą dėmesį skirti su darbu susijusiam stresui ir kaulų bei raumenų sistemos sutrikimams dėl netaisyklingos laikysenos; atsižvelgdamas į pastarąjį aspektą, prašo Komisijos imtis atitinkamų veiksmų ir grįžti prie prieš tam tikrą laiką atidėto pasiūlymo dėl direktyvos projekto;
17. apgailestauja, kad nors franšizė laikoma naudinga sektoriaus augimo ir darbo vietų kūrimo priemone, tam tikrais atvejais pagal franšizę dirbančių įmonių darbuotojams netaikomos franšizę suteikiančioje įmonėje galiojančios darbo sutarčių sąlygos;
18. mano, kad socialinis dialogas mažmeninės prekybos sektoriuje pasiekė patenkinamą lygį, ir dėl tos priežasties teigiamai vertina Komisijos sprendimą įsteigti nuolatinę Mažmeninės prekybos konkurencingumo grupę, kurios darbe dalyvautų valstybės narės ir atitinkami suinteresuotieji subjektai;
19. apgailestauja, kad Komisijos komunikate visai nekalbama apie socialinio dempingo reiškinių šiame sektoriuje, skatinantį kai kurias daugiašales įmones investuoti šalyse, kuriose varžoma asociacijų laisvė ir teisė derėtis dėl kolektyvinių sutarčių;
20. mano, kad mažmeninės prekybos rinkos teisės aktai turėtų būti kruopščiau pagrįsti įrodymais, ypač atsižvelgiant į poreikį tinkamai išnagrinėti ir suvokti teisės aktų poveikį

mažosioms įmonėms;

21. ragina ES ir nacionaliniu lygmenimis imtis veiksmų siekiant panaikinti bet kokius nereikalingus reguliuojamuosius apribojimus ir administracines kliūtis, kurie gali riboti augimą, inovacijas ir naujų darbo vietų kūrimą šiuose sektoriuose;
22. pabrėžia, kad 2010 m. 8,7 proc. Europos gyventojų negavo pakankamai kokybiško maisto; pabrėžia, kad svarbu, jog pagal ES politiką būtų remiamas maisto produktų mažmeninės prekybos parduotuvių, kuriose teikiami kokybiški ir įperkami maisto produktai, prieinamumas, ypač nepalankioje padėtyje esančiose vietovėse, ir remiamas deramas darbas;
23. pabrėžia smulkiųjų ir vidutinių mažmenininkų svarbą miesto ir kaimo centrų atgaivinimui, įvairovei ir gyvybingumui, apsipirkimo galimybių vietos gyventojams, įskaitant vyresnio amžiaus žmones, sudarymui ir darbo vietų kūrimui kaimo vietovėse.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	17.10.2013
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 34 –: 2 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Regina Bastos, Edit Bauer, Heinz K. Becker, Phil Bennion, Vilija Blinkevičiūtė, Philippe Boulland, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Minodora Cliveti, Marije Cornelissen, Emer Costello, Frédéric Daerden, Richard Falbr, Stephen Hughes, Danuta Jazłowiecka, Patrick Le Hyaric, Olle Ludvigsson, Thomas Mann, Csaba Őry, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Nicole Sinclair, Jutta Steinruck, Andrea Zanoni, Inês Cristina Zuber
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Georges Bach, Sergio Gutiérrez Prieto, Anthea McIntyre, Csaba Sógor, Tatjana Ždanoka
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (187 straipsnio 2 dalis)	Eric Andrieu, Pilar Ayuso, Eduard-Raul Hellvig, Roberta Metsola